

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XLVII/524/10
Rady Miejskiej w Koronowie
z dnia 31 marca 2010 r.**

**Program Aktywności Lokalnej dla Gminy
Koronowo na lata 2010-2013**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

- I. DIAGNOZA GRUP WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE ORAZ ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ.**
- II. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.**
- III. DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU.**
- IV. GRUPY DOCELOWE – ADRESACI PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.**
- V. METODYCZNY ASPEKT PROGRAMU.**
- VI. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ.**
- VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU.**
- VIII. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU.**
- IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.**
- X. MONITORING I EWALUACJA.**

WPROWADZENIE

Aktywna polityka społeczna z uwagi na obowiązek podejmowania działań zmierzających do rozwiązywania kwestii społecznych, winna opierać się na współpracy administracji publicznej oraz sektora pozarządowego. Program Aktywności Lokalnej, w odniesieniu do, jak wskazuje nazwa, środowiska lokalnego uwzględnia realizację polityki społecznej ze szczególnym uwzględnieniem zasobów i potencjału ludzkiego oraz instytucjonalnego, poprzez szeroko rozumiany proces aktywizacji.

Złożoność kwestii społecznych, współistnienie określonych grup problemów oddziałujących na siebie wzajemnie, efektywne przeciwdziałanie czy podejmowanie działań naprawczych powinno uwzględniać podejście interdyscyplinarne oraz opierać się na uprzednim sformułowaniu kierunków działań, między innymi w ramach lokalnych programów.

Niniejszy program jest kompatybilny z założeniami dokumentów strategicznych i programowych o zasięgu ogólnokrajowym, jak i lokalnym, m. in.:

- Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015;
- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2015;
- Narodową Strategią Spójności
- Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 - 2013
- Krajowym Programem Zabezpieczenia Społecznego i Integracji Społecznej na lata 2008 – 2010;
- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego;
- Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Koronowo 2001 – 2015
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2015.

Program Aktywności Lokalnej, obok kontraktu socjalnego oraz programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, stanowi jedno z narzędzi wspierających rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej oraz

powiatowe centra pomocy rodzinie w trakcie realizacji projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

I. DIAGNOZA GRUP WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE ORAZ ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ

Identyfikacja problemów społecznych oraz osób i grup, których niniejsze kwestie dotyczą, aby stanowić podstawę dla rzetelnej diagnozy, winna uwzględniać wielość perspektyw. Mając na uwadze ten fakt, problemy społeczne występujące na terenie miasta i gminy Koronowo zbadano w oparciu o dwie techniki badawcze stosowane w naukach społecznych – ankietę oraz analizę danych statystycznych udostępnionych przez wytypowane uprzednio instytucje i organizacje pozarządowe. Perspektywa czasowa uwzględniona w prowadzonych badaniach obejmowała lata 2005 – 2008, sondaż diagnostyczny natomiast przeprowadzono w roku 2009.

Gmina Koronowo liczy 23.663 (w tym 11954 kobiet i 11709 mężczyzn) mieszkańców. Z perspektywy 325 (w tym 336 kobiet i 89 mężczyzn) respondentów za najistotniejsze problemy społeczne uznano bezrobocie, uzależnienia, złą sytuację mieszkaniową, ubóstwo oraz przemoc. Analogicznie, za osoby wykluczone społecznie, bądź też zagrożone marginalizacją, uznać należy mieszkańców gminy, których dotyczą w/ w kwestie socjalne.

Problemy społeczne z perspektywy instytucji realizujących zadania z zakresu szeroko rozumianego wsparcia społecznego, obejmowały:

- osoby bezrobotne;
- osoby niepełnosprawne;
- ofiary i sprawców przestępstw;
- osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych;
- osoby ubogie;
- osoby, w tym dzieci, posiadające nierówny dostęp do edukacji i zagrożone przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, przed uzyskaniem kwalifikacji i nabyciem niezbędnych kompetencji zawodowych.

Kwestie społeczne z perspektywy mieszkańców gminy jak i instytucji i organizacji koncentrują się wokół głównych grup problemów: bezrobocia, ubóstwa, uzależnień oraz przestępczości.

Głównym problemem gminy jest wysoki poziom bezrobocia oraz wysoki odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Obecnie zarejestrowanych jest 1848 osób bezrobotnych, w tym 946 kobiet (dane z PUP). Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadają 327 osoby, w tym 125 kobiet, natomiast status bez prawa do zasiłku posiadają 1521 osoby, w tym 821 kobiet. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 609 osób, w tym 281 kobiet oraz zasadniczym zawodowym – 753 osób, w tym 353 kobiety. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że z pomocy społecznej w formie pieniężnej w roku 2009 skorzystały 896 rodziny, co stanowi 2849 osób. Na podstawie analizowanych dokumentów ustalono również, że najczęściej pojawiającym się powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest ubóstwo – 579 rodzin oraz bezrobocie – 617 rodzin. Tak jak i w latach poprzednich bezradność, zarówno w prowadzeniu gospodarstwa domowego, jak i w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest ważnym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów Ośrodka – dotyczy bowiem 211 rodzin. Kolejną istotną grupą osób korzystającą z pomocy społecznej są osoby dotknięte przemocą. Z tego tytułu udzielono pomocy w różnych formach dla 8 rodzin. Bardzo ważnym problemem, na który warto zwrócić uwagę to problem uzależnień, szczególnie od alkoholu. Problem ten występuje w 43 rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Z obserwacji wynika również, że wzrasta liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną. W ubiegłym roku z tej formy pomocy korzystało 55 rodzin. W związku z powyższym nasuwa się wniosek, iż wobec osób i rodzin należy podejmować różnego rodzaju działania oraz na bieżąco modyfikować świadczoną pracę socjalną. Stanowi to również o tym, że coraz więcej osób i rodzin wymaga wsparcia nie tylko finansowego, ale specjalistycznej, interdyscyplinarnej pomocy oraz animacji społecznej. Sytuacja ta powoduje konieczność podjęcia działań skierowanych na wsparcie społeczności lokalnej w samoorganizowaniu się, tworzeniu ruchów samopomocowych, wypracowaniu metod radzenia sobie z problemami społecznymi i zjawiskami marginalizacji społecznej, zarówno wśród dorosłych jak i wśród dzieci i młodzieży. Na podstawie przedstawionych danych widać, że w pierwszej kolejności należy zaprogramować działania służące wzmocnieniu mieszkańców gminy w samodzielnym rozwiązywaniu problemów poprzez rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej. Istotne jest również udzielenie właściwego wsparcia osobom niepełnosprawnym – grupom licznym w gminie i zarazem szczególnie podatnym na marginalizację i wykluczenie społeczne. Równie ważne jest podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny. W tym zakresie należy przeciwdziałać dysfunkcjom opiekuńczo-wychowawczym, które osłabiają rodziny, a tym samym nie pozwalają w pełni zaspokoić potrzeb rozwojowych dziecka. Odpowiedniego wsparcia należy także udzielić osobom dotkniętym lub zagrożonym ubóstwem,

bezrobociem i bezdomnością. Istotnym zagadnieniem jest również przeciwdziałanie uzależnieniom, negatywnie wpływającym na kondycję lokalnej społeczności.

II. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej jest zaktywizowanie oraz integracja mieszkańców miasta i gminy Koronowo w obszarze życia społecznego, zawodowego, kulturalnego oraz gospodarczego. Celem PAL zgodnie z zasadami jest także rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej, tym bardziej, że pojawiają się niżej cele szczegółowe wprost wpływające na zmniejszenie problemu bezrobocia.

Cele szczegółowe programu obejmują:

- wzrost lub nabycie kwalifikacji i kompetencji zawodowych niezbędnych do podjęcia zatrudnienia;
- promowanie dialogu społecznego;
- nabycie umiejętności psychospołecznych niezbędnych do prawidłowego pełnienia ról społeczno – zawodowych;
- zwiększenie aktywności instytucji i organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej;
- przeciwdziałanie patologiom społecznym; wzrost jakości życia mieszkańców gminy Koronowo;
- łagodzenie skutków problemów społecznych;
- promowanie aktywnych form pomocy;
- wyrównywanie szans życiowych mieszkańców;
- promowanie postaw prospołecznych;
- zwiększenie dostępu do informacji umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie w społeczności lokalnej;

- promowanie postawy obywatelskiej.

III.DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

Osiągnięcie celów ujętych w programie zakłada podjęcie następujących działań:

- animacja społeczno – kulturalna osób dotkniętych problemem wykluczenia społecznego oraz członków ich otoczenia;
- aktywizacja zawodowa , zdrowotna , edukacyjna , społeczna mieszkańców;
- stwarzanie możliwości dla uzupełnienia lub nabycia nowych kwalifikacji zawodowych;
- organizowanie specjalistycznego doradztwa i konsultacji dla mieszkańców;
- pomoc w zaspokojeniu potrzeb bytowych,
- stwarzanie warunków do samorealizacji mieszkańców;
- wypracowanie modelu współpracy przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych;
- organizowanie społecznych akcji edukacyjnych promujących aktywność społeczną;

IV. GRUPY DOCELOWE – ADRESACI PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do niżej wymienionych adresatów, którzy w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, wymagają podjęcia działań wspierających, są to:

- osoby i grupy wykluczone społecznie, zagrożone marginalizacją oraz osoby z ich otoczenia;
- członkowie określonej społeczności lokalnej;
- członkowie grup społecznych lub zawodowych. .

Podstawą dla określenia osób / grup objętych działaniami w ramach programu będzie diagnoza problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i grup wykluczonych społecznie i zagrożonych marginalizacją.

V. METODYCZNY ASPEKT PROGRAMU

W toku realizacji Programu Aktywności Lokalnej zakłada się możliwość zastosowania :

- środowiskowej pracy socjalnej,
- instrumentów aktywnej integracji,
- działań o charakterze środowiskowym;
- prac społecznie użytecznych;
- zasiłków i pomocy w naturze

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania w zakresie aktywizacji lokalnej z uwzględnieniem chronologicznej perspektywy czasowej obejmują:

- określenie grupy docelowej w odniesieniu do sporządzonej diagnozy;
- opracowanie projektów aktywnej integracji poprzez aktywizację środowiska lokalnego;
- oszacowanie posiadanych zasobów ludzkich, instytucjonalnych i finansowych;

VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU

W opinii realizatorów Programu Aktywności Lokalnej efektem podejmowanych działań i realizacji projektów będzie:

- wzrost aktywności mieszkańców miasta i gminy Koronowo w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym zawodowym, kulturalnym oraz gospodarczym;

- wzrost aktywnych form pomocy udzielanych osobą potrzebującym wsparcia;
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz liczby osób zagrożonych marginalizacją;
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
- wzmocnienie instytucji rodziny, jako podstawowej komórki społecznej odpowiedzialnej za proces uspołeczniania;
- wzrost efektywności podejmowanych działań przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje społeczne.

VIII. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie w oparciu o współpracę i koordynację działań następujących instytucji i organizacji pozarządowych:

- Urząd Miejski w Koronowie wraz z jednostkami organizacyjnymi; ze szczególnym uwzględnieniem roli Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy, Filia w Koronowie;
- Komisariat Policji w Koronowie;
- Dom Pomocy Społecznej w Koronowie;
- Publiczne i Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Koronowie
- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Koronowie;
- organizacje pozarządowe podejmujące działania w sferze społecznej m. in.: Koronowskie Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Sprawnych Inaczej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Ziemi Koronowskiej.

Zaangażowanie oraz zakres działań danego podmiotu zależne będą od wyników diagnozy i określenia osób i grup wymagających udzielenia wsparcia.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Niniejszy program realizowany będzie w oparciu o środki finansowe:

- uzyskane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- pochodzące z budżetu samorządu terytorialnego, także jako wkład własny w realizację projektu systemowego;
- zasoby pieniężne organizacji pozarządowych;
- środki pozyskane od sponsorów prywatnych (osoby fizyczne i osoby prawne).

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring prowadzony systematycznie w trakcie realizacji programu, na każdym jego etapie, co umożliwi sprawowanie nadzoru i kontroli nad prawidłowością podejmowanych działań, zaś w razie stwierdzenia nieprawidłowości, stosowną ich korektę. Ewaluacja umożliwi realizatorom ocenę wartości programu z uwzględnieniem przyjętych kryteriów celem jego usprawnienia i zwiększenia efektywności podejmowanych działań.

**Przewodniczący
RADY MIEJSKIEJ**

Grzegorz Myk